

Buurrecht van Kuinre d.d. 22 maart 1385 Afschrift in Gemeentearchief Kampen

Dit is dat recht dat die here van Cuyne heeft over die buren van Cuyne ende van oldes een recht gheweset heeft ende voert een recht bliven sal.

Int erste soe set die here van Cuyne synen scultus ende synen scepen ende die scultus synen scepen[en] ende die bueren synen hoeren scepen[en] ende wat die drie scepenen wysen daer en is gheen wedersegghen.

Item weert sake dat die scepenen een oerdel wysden tusschen tween tuyghen, wie dat oerdel wederspreken wil die salt wederspreken eer hy sinen voet verwandelt up des heeren hoeghste boete ende dat toe verborgen voir staende recht.

Item weert saeke dat een man doet slagen worde int recht van Cuyne ende onder erfaete brocht worde, daer sal die here van hebben VIII pont alsullikes geldes als daer die man mede gulden worde.

Item soe en sal die here van Cuyne ghenen buerman vaen, mar hy sal sy toe lanrecht setten voir broeken die hy hem tyt. Weert saeke dat hy eenen man aenteghe huys rof, scip rof welck sake off wapel dranc, soe mocht die man ontghaen myt syn ses naeste buren, onder neghen ses toe nemen. Weert sake dat hy syn bure nyet crygen en mocht, soe moste hy hoeren scepen wysinge.

Item weert sake dat die een buirman den anderen besetten buten Cuyne dat weer den here III pont ende hem synen scaede toe verbeteren, die besettet worde.

Item weert saeke dat een gast quame ende spreke eenen buirman aen van welck sake, daer sollen die buren eenen borghe hebben voir hoer pont.

Item soe sal die here sinen swoeren setten ende die buren sollen kiezen III man uyt elken clufft, die een clufft in den anderen, ende des heren swoeren sal toe voeren sweeren ende sal den achten hoeren eedt staeven.

Item wat buerman uyt is in den grevedinghe des iersten daeghes XVI groete, des anderen daeghes eenen olden groeten, die des iersten toe huys weeren.

Item van zyl ende van zylroeden elke tyt die ghevroeght waert XVI groete.

Item wie van bierscult beclaeght woert in den grevedinghe dat is den heere XVI groete.

Item van o[n]luste des iersten daeghes XVI groete, des anderen daeghes enen olden grooten off een man myt sinen eedt toe ontgaen.

Item wie vecht toe den recht off van den recht binnen den drieen daeghen als die greve toe stoele sit, dat is den heere VIII pont ellic XX groete ende den scolte ende den buren 't hoer.

Item wie vecht in den grevedinghe dat is den heere XVI groete.

Item wat dryfguet eenich buerman vynt dat is den heere dat dardendeel, ende die dat vynt dat dardendeel, coemet daer ghemant soe oecht die kerke dat dardendeel.

Item eenich guet dat men mitter seghene trecket uyt den gronde in den gronde vrien

NB: ~~enkele doorhaling~~: origineel; ~~dubbele doorhaling~~: fout in tekst.

Herman II van Kuinre wordt vermeld in de periode 1376-1410.

Buren = hele gemeente, gezamenlijke inwoners van Kuinre; hun rechten bestonden dus al eerder, nu echter bevestigd.

Heer en schout (ook benoemd) en burgerij ieder één schepen, voor burgerij slechtere uitgangspositie. Uitspraak bindend. Hoeren = heur.

Tween tuygen = elkaar tegensprekende, strijdige getuigen.

Uitspraak weerspreken of in appel gaan: alleen op staande voet en met borgstelling voor de boete.

Doodgeslagen in het rechtsgebied van Kuinre en onder dak gebracht: boete verschuldigd aan de heer, want wie een gewelddadige dood stierf, mocht niet vervoerd worden. Gulden = waard zijn.

Vangen, vasthouden: niet toegestaan, maar voor het gerecht brengen.

Breuk = geldbedrag voor het breken van de wet); tyen = aantijgen.

Aantijgen = beschuldigen; rof = roof; wapeldrank = in het water duwen.

Ontgaan = ontkennen.

Bezetten = beslag (laten) leggen op persoon met wie men wil procederen, gijzelen, arresteren.

Gast = vreemdeling (geen 'buur' of 'poorter')

Gezworene, als bij juryrechtspraak.

Kluft, sectie, wijk. De gezworene van de heer zweert als eerste en neemt daarna bij de acht anderen de eed af. Groot = een zilvermunt.

Greveding: het halfjaarlijks ding (gericht) dat de heer/graaf voorziet en waar alle burgers aanwezig moesten zijn, anders volgde er een boete.

Zijlroede = kanaal dat naar een spuisluis loopt. Wroegen = aanklagen.

De gerechtskosten werden (deels) betaald in natura met biergeld.

Onlust = niet luisteren (Engels: listen), verstoren van een rechtszitting.

Onder ede ontkennen.

Toe...off = op weg naar of terugkerend van een rechtszitting

Of: om zichzelf recht te verschaffen of om het recht te verkorten.

Vechten ter rechtszitting werd zwaarder bestraft dan gewone vechterij.

Drijfguet = in rivier of strand gevonden. Ghemant = niemand.

Oecht = oegen = behoren, verplicht zijn te betalen (Engels: ought)

Zegen = sleepnet over de bodem

koenighes diepe dat is denghenen die dat vynt ende dat toe holden myt synen eeden dat hy't uyt den gronde ghetoegehen heeft.

Item soe oecht den heere van elken brouwelic dat men veyle brouwet eenen halven grooten ende van vreemede bier van ellic brouwelic eenen halven grooten off van een tonne vreemedes biers eenen halven grooten.

Voert eenich gast die becommert worde die oecht alsullic recht als hem die scepen wysen myt den buren.

Item soe oecht ons die wynt toe dat wy moeten laeten malen waer wy willen.

Item eenich koe[p]men die in den vrien jaermarket in onssen huysen off voir onsen doeren syn coe[p]menscap dede holt, die en is den heere gheen stedegelt sculdigh.

Item wye uyt den dryen landen coemet ter Cuyne mit der woene die en is gheen burgher[er]scap sculdich te winnen.

Item wie van buten comet mit der woene die is sculdich buerscap te winnen, die sal den heere gheven XVI groote ende der kerken een pont wasses.

Item wie van buten coemet ende neemt eens borghers dochter, die en is gheen bur-scap sculdich te winnen.

Item wie van Cuyne vaert mitter woene ende scilt hiis nyet quyt ende coemet hy weder soe en derff hy gheen buerscap weder winnen.

Item als die deken toe stoele sit, soe oecht onsen persoene voegheden toe kiezen mitten bueren ende wat die persoene vroaget myt den voegheden ende mitten bueren dat oecht den deken toe berechten ende den heere nyet.

Item want het vrede is tusschen den tween landen soe oeghen die voegheden dat diep toe bakenen dat die komen vaeren mach.

Item eenich brieff dien wy te doen hebben die moegen wy bezegelen by ons selven.

Item wie pantweringe doet ende voor recht verwonnen is dat is den sculte II olde groeten als het de boede tweewerven gheweyghert is, voert toe den derdenmale woert het den sculten gheweygert, dat is den heere VIII pont ende den sculten VIII scillingen ende den bueren een pont, ist sake dat die schultes mitten bueren bewysen mach dat hem pantweringe ghedaen is.

Item wie den anderen beclaeghet van bierscult dat is den scoltes eenen olden groeten.

Item wie voer recht boden werde ende dat versmaede dat weer den schultes eenen olden grooten.

Item weert sake dat daer eenich punct weer daer hij off hadde brieff ende zegel die wolden wij bliven aen den drien landen.

Voertmeer soe hebben wij mitten drien landen wael verstaen van guede vroeden luden, dat dit recht is ende van oldes een recht weest heeft dat hyer inghescreven staet, hyer omme dat dit recht ende waer is, soe hebben wy mitten drien landen onsse segelen aen desen brieff ghehangen.

Ende ic herman heer van Cuyne alsoe myn zegel aen desen brieff ghehangen int jaer ons heeren dusent driehondert ende vyff ende tachtich.

Ghescreven des woensdaeges voir onsser vrouwen dach annunciationis.

Aan de vorst behoorden oudtijds (water)wegen; hier dus vrij water.

Getogen = getrokken

Veil = te koop, om te verkopen.

Gast = vreemdeling. Bekommeren = lastig vallen, beslag leggen op; behoort te worden berecht naar gangbaar recht.

De Kuinderse burgers bezaten zelf het windrecht; moeten: mogen

Op vrije jaarmarkten was door kooplui geen plaatsgeld verschuldigd.

Drie landen: wellicht Stellingwerf, Schoterland en Oosterzeeïngeland, het achterland waarmee Kuinre in nauwe betrekking stond.

Burgerschap verkrijgen: tegen betaling voor vreemdelingen.

De kerk kreeg was – voor waskaarsen!

Wie met een Kuunderse trouwde, kon het burgerschap verkrijgen.

Wie vertrok uit Kuinre, zijn burgerschap niet opzegde ('kwijschold'), behield na terugkomst het burgerschap. Derven = behoeven (bedürfen). Kuinre behoorde na 1296 tot het decanaat Steenwijk.

Persone = pastoor (Engels: parson). De deken mocht dus ook iemand berechten.

Want = wan het, wanneer het. In vredestijd wateren goed bebakenen.

Tween = onenigheid hebben.

Pandwering: verzet tegen panding, gerechtelijk beslag op een goed. Boede = boete.

Maar verzet tegen pandbeslag moest wel be-wezen worden!

Wie gedagvaard wordt, moet verschijnen.

afbeelding: stadszegel uit 1399

GHEMENE BVRE VAN CVNRE [oudtijds geen onderscheid U en V]

Vroede lieden = wijze lieden; vergelijk: vroede vaderen.

Maria Boodschap: 25 maart, viel in 1385 op zaterdag. woensdag ervoor = 22 maart).

